

AVRUPA BİRLİĞİ YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMI ERASMUS VE TÜRKİYE’NİN KATILIMI

*Fatma SERBEST**

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the European Union higher education programme Erasmus and harmonization of Turkey. In this study, Erasmus programme with its activities -student mobility (SM), teaching staff mobility (TM), organisation of mobility (OM), European credit transfer system and diploma supplement (ECTS/DS), intensive programme (IP), curriculum development (CD), thematic network (TN), intensive language preparation course (ILPC) - have been evaluated in the first section. In the other hand, Erasmus activities in Turkey and Turkey’s participation to Erasmus programme have been evaluated from 1999 to 2004 regarding to the Erasmus programme when the European programmes open to Turkey.

Anahtar Kelimeler: Erasmus, Öğrenci Değişimi, Öğretim Elemanı Değişimi, Yoğun Programlar, Avrupa Kredi Transfer Sistemi ve Diploma Eki, Program Geliştirme, Uzmanlık Ağları, Erasmus Üniversite Beyannamesi.

Key Words: Erasmus, Student Mobility, Teaching Staff Mobility, Intensive Programme, European Credit Transfer System and Diploma Supplement, Curriculum Development, Thematic Network, Erasmus University Charter.

GİRİŞ

Avrupa Birliği (AB), altı kurucu ülkenin, ekonomik alanda ve sektörel çapta¹ işbirliği girişimiyle başlayan ve vizyonunda Avrupa bütünleşmesi

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi, AB ve Dış İlişkiler Rektörlüğü, Dr.

¹ Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT): 18 04 1951 Paris Antlaşması’yla kurulmuş ve 01.01. 1952 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

perspektifiyle 25 üye² ulaşan, küresel çapta sosyal, ekonomik, siyasi işbirliği ve bütünleşme projesidir Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) Birliğin ilk somut örgütlenmesidir AKÇT'ni, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu³ nun (EURATOM) kuruluşu izlemiştir Nitekim AB kavramı, Avrupa Toplulukları (AKÇT, AET, EURATOM) örgüt yapısında 1992 Maastricht Antlaşması⁴ (AB Antlaşması) ile revize edilen yapıyı ifade etmektedir Sanayi, tarım, ticaret, maliye, vergiler gibi politikaları ortak kurumlar tarafından yönetilen, tek para birimi Euro'nun kullanıldığı, iç sınırların kaldırıldığı 25 üyeli, 425 milyon nüfuslu Birlik 2007'de Bulgaristan ve Romanya'nın üyeliği ve Türkiye ile de üyelik müzakerelerine başlama arifesindedir

AB, çok sayıda ülkeden ve çok çeşitli kültür ve geçmişten oluşan farklılıkları birlik içinde bütünleşme donuşturmak için, işbirliği yoluyla bütünleşme anlayışı üzerine kurulmuş bir sistem anlayışına sahiptir Bu çerçevede AB, bütünleşme yolunda en güçlü kaldıraç kuvveti ve en önemli mücadele alanı olarak eğitime büyük önem vermektedir Nitekim 23-24 Mart 2000 tarihli AB Lizbon Zirvesi "*dünyadaki en rekabetçi ve dinamik bilgi ekonomisi haline gelmek ve bu sayede gerçekleştirilecek sürekli büyüme ortamında daha iyi işler ve daha fazla sosyal uyum yaratmak*" 2010 yılı stratejik hedefine açılan yolda eğitim ağırlıkla vurgulanmıştır Özellikle, Avrupa bütünleşmesinin altyapısını güçlendiren, dolaşım ve işbirliğini teşvik ederek kalite ve şeffaflığı hedefleyen, AB ülkelerin birbirine açılan kapısı ve katma değeri yüksek yükseköğretim alanında uygulanan Erasmus programı, Birliğin en önemli araçlarından biridir⁵

Türkiye de Erasmus programına 2004 yılından itibaren tam katılım hakkı elde etmiştir 12 Eylül 1963 tarihli Ankara Anlaşması ile başlayan Türkiye-Avrupa Birliği ortaklık ilişkilerinin, 1999 Helsinki Zirvesi kararıyla adaylık süreci ve adaylık statusu ile Türkiye, ekonomik sosyal ve diğer alanlarda uyum çalışmalarının bir parçası olarak AB Eğitim ve Gençlik Programlarından yararlanma hakkını elde etmiştir Genel eğitim alanında Socrates, meslekî eğitim alanında Leonardo da Vinci ve gençlik alanında Youth AB eğitim ve gençlik programlarını oluşturmaktadır Bu çalışmanın konusunu oluşturan

² Avrupa Birliği Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Luksemburg ve Hollanda'dan oluşan 6 kurucu ülke, beş genişleme süreciyle 25 üyeye ulaşmıştır Genişleme Süreci ve Üye ülkeler

I Genişleme (1973) Danimarka, İrlanda ve İngiltere II Genişleme (1981) Yunanistan, III Genişleme (1986) Portekiz ve İspanya, IV Genişleme (1995) Avusturya, Finlandiya ve İsveç V Genişleme (2004) Macaristan, Polonya, Litvanya, Letonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Estonya, Slovenya, Güney Kıbrıs ve Malta

³ AET ve EURATOM 25 03 1957 tarihli Roma Antlaşmalarıyla kurulmuş ve 01 01 1958'de yururluğa girmiştir

⁴ OJC 191 29 /07/1992

⁵ AB'nin yükseköğretim alanında ilk kez uygulamaya koyduğu bir diğer ve yeni programı Mundus tur Bu program 2004-2008 yılları arasında uygulanacaktır Bkz <http://europa.eu.int/comm/education/Erasmus_mundus.htm>

Erasmus, Socrates programının yükseköğretim kısmını oluşturmaktadır. Erasmus programı Türk yükseköğretiminde kalite, Avrupa Boyutu ve hareketliliğin gelişmesi yanında, AB ile ortak hedeflerin paylaşılması anlamında Türkiye'nin AB üyeliğine giden yolda itici güç anlamına da gelmektedir. Bu çerçevede çalışmanın birinci bölümünde Erasmus programı ve faaliyet alanları; ikinci bölümde ise Türkiye'nin programa tam katılımı değerlendirilmektedir.

I. AVRUPA BİRLİĞİ YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMI ERASMUS

Erasmus, Avrupa Birliği'nin eğitim, mesleki eğitim ve gençlik programları çerçevesinde, bütün yaygın ve örgün eğitim programlarını kapsayan genel eğitim programı Sokrates'in sekiz faaliyet alanından yükseköğretimle ilgili programıdır⁶. Program adını 1469–1536 yılları arasında yaşayan Erasmus⁷'tan almıştır. 1987 yılında pilot uygulamalarla başlatılan *Erasmus programı 2000–2006 yıllarını kapsayan ikinci aşaması* içindedir.⁸ Program, birbirini destekleyen nitelikte tasarlanmış sekiz faaliyet alanından oluşmaktadır.

A) Programın Amaçları

Erasmus programı, yükseköğretimde kalite ve Avrupa boyutunun tesisi esas olmak üzere aşağıdaki amaçları taşımaktadır:

- karşılıklı öğrenci ve öğretim elemanı değişimi ile yükseköğretim kurumları arasında hareketlilik ve işbirliğinin geliştirilmesi,
- farklı dillerin öğretilmesi yoluyla kültürler arasında anlayışın ve bütünleşmenin hızlandırılması,
- diplomaların, öğrenim sürelerinin ve akademik tanınmanın desteklenmesi,
- çeşitli disiplinler ve uzmanlık alanlarında ortak faaliyetlerin geliştirilmesi.

B) Programa Katılan Ülkeler

Erasmus programına, 25 AB ülkesi (*Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, İngiltere, İrlanda, Danimarka, Yunanistan, İspanya, Portekiz, Avusturya, İsveç, Finlandiya, Macaristan, Polonya, Litvanya, Letonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Estonya, Slovenya, Güney Kıbrıs ve Malta*), 3 AB aday ülkesi (*Bulgaristan, Romanya, Türkiye*) ile 3 Avrupa

⁶ Socrates programı, Erasmus ile birlikte Comenius (yükseköğretim öncesi okul eğitimi), Grundtvig (yetişkin eğitimi ve hayat boyu eğitim), Minerva (açık-uzaktan eğitim ve eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileri), Lingua (Avrupa dilleri eğitimi), Observation and Innovation (gözlem ve yenilikler); Joint Actions (ortak faaliyetler), Accompanying Measures (destek faaliyetleri)'ni kapsamaktadır

⁷ ERASMUS (1469 – 1536) (1466–1536)<[#Life](http://www.utm.edu/research/iep/e/erasmus.htm)

⁸ 253/2000/EC. 24 01 2000

Ekonomik Alanı ülkesinden (*Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn*) oluşan toplam 31 ülke katılmaktadır.

C) Programdan Yararlanan Taraflar

Erasmus programı, tüm yükseköğretim kurum ve kademeleri ile çeşitli disiplinlere açıktır. Bu çerçevede programdan, yükseköğretim kurumları, öğrenci ve öğretim elemanları, idari ve akademik personel, araştırma merkezleri ve enstitülerin yanı sıra sivil toplum kuruluşları yararlanabilmektedirler. Diğer taraftan, üniversite olmayan yüksek öğretim kurumları ve üniversite sonrası eğitim kurumları da Erasmus programından yararlanabilmektedir.

D) Programın Faaliyet Alanları

Erasmus programı sekiz faaliyet alanından oluşmaktadır. Bunlar:

1. Öğrenci Değişimi (*Student Mobility –SM*)
2. Öğretim Elemanı Değişimi (*Teaching Staff Mobility –TM*)
3. Değişimin Organizasyonu (*Organisation of Mobility -OM*)
4. Avrupa Kredi Transfer Sistemi ve Diploma Eki (*European Credit Transfer System and Diploma Supplement –ECTS/DS*)
5. Yoğun Programlar (*Intensive Programme –IP*)
6. Program Geliştirme (*Curriculum Development -CD*)
7. Akademik Uzmanlık Ağları (*Thematic Network -TN*)
8. Yoğun Dil Hazırlama Kursları (*Intensive Language Preparation Course- ILPC*)

1. Öğrenci Değişimi (*Student Mobility -SM*)

Öğrenci değişimi, Avrupa ülkelerinde Erasmus'a katılan üniversitelerden herhangi birinde öğrencilere öğrenim görme imkanını içermekte ve AB Komisyonu'nca desteklenmektedir. Yükseköğretimin ilk yılındaki öğrenciler dışında, doktora dahil olmak üzere, üniversiteler arasında yapılan anlaşmalar çerçevesinde (ikili anlaşma -*bilateral agreement*), Erasmus Üniversite Beyannamesi -Erasmus University Charter'a (EUC) sahip üniversiteler arasında, diğer katılımcı ülkelerdeki yükseköğretim kurumunda 3-12 ay arasında öğrencilerin eğitimi desteklenmektedir. Bu destek, öğrencilerin kendi ülkelerinden ve diğer kurumlardan aldıkları burslara ek olarak da verilebilmektedir.

Öğrencilerin seyahat ve temel giderlerinde iki ülke arasında oluşabilecek farkı karşılamak için Erasmus programının öğrenciye verdiği aylık bütçe

kullanılmaktadır (ortalama 300 €). Öğrencilerin gittiği üniversitede harç ve benzeri ödeme yapması gerekmemektedir. Avrupa Komisyonu, ayrıca, yabancı yükseköğretim kurumundaki programa başlamadan önce öğrencilerin dil eğitiminin bir kısmını da finanse edebilmektedir.

Dil becerisi kazandırmak için misafir olunan üniversitenin sunduğu *Yoğun Dil Hazırlama Kursuna*⁹ katılma imkanı da sunulmaktadır. Öğrencinin misafir olarak eğitim gördüğü ülkede geçirdiği dönemdeki zaman ve gösterdiği çabının, kendi ülkesinde kayıtlı olduğu kurumu tarafından tanınması gerekmektedir. Erasmus programının diğer faaliyet alanından birini oluşturan Avrupa Kredi Transfer Sistemi (European Credit Transfer System -ECTS) sayesinde misafir olunan ülkede geçirilen zaman ve harcanan emeğin öğrencinin kendi üniversitesi tarafından tanınması sağlanmaktadır.

Erasmus öğrencisi olabilmek için, birinci sınıf öğrencileri dışında, önlisans, lisans, yüksek lisans veya doktora öğrencisi olma koşulları yanında şu kriterler önemlidir: Öğrencinin, AB veya AEA üyesi ülke vatandaşı, AB aday ülke vatandaşı olması¹⁰; öğrencinin dil puanı, 4 üzerinden 2,5 100 üzerinden 75 olması¹¹; öğrencinin derslerdeki başarısı ve mülakatlar neticesindeki performansı da göz önünde bulundurulmaktadır. Ayrıca, bir öğrenci Erasmus öğrencisi olabilme hakkından bir defa yararlanabilmektedir.

Erasmus faaliyetlerinin yürütülmesi için (üniversitelerden biri AB üyesi olmak koşuluyla) **ikili anlaşma (bilateral agreement)** yapılması; öğrenci ile de öğrencinin kendi üniversitesi ve Erasmus programı kapsamında gittiği üniversite arasında **öğrenim anlaşması (learning agreement)** yapılması zorunludur.

2. Öğretim Elemanı Değişimi (*Teaching Staff Mobility -TM*)

Öğretim elemanı değişimi çerçevesinde, diğer bir Avrupa ülkesinde işbirliği yapılan üniversitenin resmi programı içinde yer alan genellikle kısa süreli dersler için misafir öğretim elemanı niteliğinde ders vermek üzere öğretim elemanlarına destek sağlanmaktadır. Erasmus programının öğretim elemanı değişimi çerçevesinde, kısa süreli ders vermek üzere katılımcı üniversitelerden birinde en az 1 hafta destek ödeneği sunulmaktadır. Öğretim

⁹ Türkiye’de dil eğitimi vermek üzere 5 yükseköğretim kurumu belirlenmiştir: Socrates (genel eğitim) programları-Erasmus yoğun dil kursu düzenleme başvurusu sonuçları çerçevesinde 2004/05 Akademik yılda Türkiye’ye gelecek Avrupa Birliği ülkeleri öğrencilerine Erasmus yoğun Türkçe dil kursunu düzenleyecek üniversiteler: Ankara Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Fatih Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi
<<http://www.ua.gov.tr/main.asp?PG=15562>>

¹⁰ TC tarafından mülteci olarak tanınmış, vatansız veya daimi ikamet almış olan bireylerde katılabilir.

¹¹ Bu puanlar, öğrenci seçiminde kullanılan dil becerisi için ortalama puanlar olarak değerlendirilmelidir. Zira ilgili yükseköğretim kurumu, öğrenci seçiminde kullanılan dil becerisi için daha yüksek veya daha düşük puanları tercih etmesi de mümkündür.

elemanı değişimi ortalama 1-8 hafta arasında, yükseköğretim kurumunun yoğun bir kurs düzenlemek veya akademik uzmanlık ağları oluşturmak için bir araya gelmesiyle de gerçekleştirilmektedir. Tüm bunların yanı sıra, üniversite bolumleri, fakulteler, araştırma merkezleri, profesyonel kurumlar bir ana bilim dalı etrafında veya özel bir konuda, inceleme ve tartışma amaçlı bir platform olarak Avrupa uzmanlık ağları da oluşturabilmektedirler. Avrupa Komisyonu, bütün katılımcı ülkelerin temsil edilmesi şartıyla söz konusu akademik uzmanlık ağlarına destek sağlamaktadır.

Erasmus programı çerçevesinde sağlanan ortak ders düzenleme faaliyetlerine destek sadece Avrupa konuları değil bütün çalışma alanları için de verilebilmektedir.

3 Değişimin Organizasyonu (*Organisation of Mobility -OM*)

Değişimin organizasyonu çerçevesinde, değişim programında uygun şartların oluşturulması için yükseköğretim kurumlarına değişimin organizasyonu desteği sağlanmaktadır. Bu çerçevede, öğrencilerin diğer katılımcı ülkelerde işbirliği yapılan kurumlarda misafir olarak kaldıkları sürelerin ve yaptıkları çalışmaların karşılıklı tanınması, öğretim elemanlarının akademik programlara tam olarak katılması, bütünleştirilmiş kısa süreli dersleri misafir öğretim üyesi sıfatıyla sorunsuz verebilmesi, Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECTS) ve Diploma Eki (DS) uygulamalarının gerçekleştirilebilmesi hedeflenmektedir.

4 Avrupa Kredi Transfer Sistemi ve Diploma Eki (*European Credit Transfer System and Diploma Supplement -ECTS/DS*)

Avrupa Kredi Transfer Sistemi (European Credit Transfer System-ECTS), akademik kredi tahsis ve transferi için geliştirilmiş bir sistemdir. Erasmus programı çerçevesinde ECTS'nin tanıtılması, uygulanması ve yaygınlaştırılması ile ilgili etkinlikler AB Komisyonu tarafından desteklenmektedir. ECTS¹² yurtdışında öğrenim görme veya iki farklı yükseköğretim kurumu arasındaki öğrenim amaçlı geçişler için, öğrenim belgelerinin diğer yükseköğretim kurumlarında tanınması, şeffaflığı ve karşılaştırılabilirliğini hedefleyen, öğrencilerin, aldıkları ve başarılı oldukları ders kredilerinin, bir yükseköğretim kurumundan diğerine transfer edilmelerini sağlayan bir sistemdir¹³.

ECTS şu amaçları taşımaktadır¹⁴

- Yükseköğretim alanında öğrenci hareketliliğini kolaylaştırmak,

¹² <http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/socrates/ects_en.html>

¹³ Serbest, F (2003) 'Avrupa Kredi Transfer Sistemi ve Diploma Eki -ECTS/DS' ATAUM-BULTEN, Yıl 3, Sayı 3, Guz 2003, Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi, s 9-10

¹⁴ *Ibid*, s 10

– Yükseköğretim sistemlerindeki bazı farklılıklara rağmen, öğrencilerin kendi yükseköğretim kurumlarında almış oldukları eğitimlerin, yurtdışındaki yükseköğretim kurumları tarafından tanınmasını sağlamak,

– Öğrencilerin, yurtdışında almış oldukları eğitimleri sonucunda aldıkları kredilerin ve/veya derecelerinin akademik olarak yurtdışında tanınmasını sağlamak,

– Öğrencilerin yurtdışında sadece bir süre için değil, istedikleri takdirde, gitmiş oldukları yükseköğretim kurumunda programlarını tamamlayana kadar kalmalarına imkan sağlamak,

– Yükseköğretim kurumlarının, ders programları ve ders içerikleri hakkında ayrıntılı bilgi vermek,

– Akademik tanınmaya yardımcı olmak,

– Ders programlarının yapısı, öğrencilerin ders yükü ve öğrenim süreci sonuçlarının gözden geçirilmesine imkân yaratmak,

– Yurtdışında veya yutr dışındaki yükseköğretim kurumları arasında şeffaflık, tanınırlık ve karşılaştırılabilirliği kolaylaştırmak, böylece kurumlar arası iletişim ve işbirliğini hızlandırmaktır.

ECTS notlandırma sistemi, başarılı öğrenci yüzdesinin ilk 10, 25, 30, 25, 10 ve diğer gruptakiler olarak yüzdelerle dilimlere bölünmekte ve genel olarak Çizelge 1’de olduğu gibi yapılmaktadır.

Çizelge 1: Avrupa Kredi Transfer Sistemi (European Credit Transfer System –ECTS) Notlandırma Sistemi

Öğrencinin ECTS Notu	Tanımı	Başarılı Öğrenci (%)
A	Mükemmel	10
B	Çok İyi	25
C	İyi	30
D	Orta	25
E	Geçer	10
FX	Başarısız	-
F	Başarısız	-

Çizelge 1’de yer alan notlandırma sistemi, ECTS için kullanılan genel bir notlandırma sistemi olarak düşünülmelidir. Zira yüzdelerle dilimlerin tanımlanmasında farklı yaklaşımlar olabilmektedir. Örneğin ilk %10 için üstün başarılı veya başarılı tanımı yapılabilmektedir. Bu nedenle Çizelge 1’deki

durum genel yaklaşımı oluşturmakta ve farklı ülke sistemlerine göre yüzdelerlik dilimlerin tanımlanmasında farklılıklar olabilmektedir.

Öğrencilerin, ev sahibi üniversitede eğitim ve öğretim faaliyetlerine aktif olarak katılımına olanak tanıyan ECTS, yurtdışında eğitim yapacak olan öğrencilerin, ev sahibi üniversitenin kendi öğrencileriyle birlikte derslere devam etmelerini sağlaması bakımından diğer öğrenci hareketliliği programlarından oldukça farklı ve de işlevseldir.

ECTS çerçevesinde yurtdışında öğrenim gören öğrenciler sadece bir süre için değil, istedikleri takdirde programlarını tamamlayana kadar gitmiş oldukları yükseköğretim kurumunda kalabilmeleri veya üçüncü bir yükseköğretim kurumuna da yatay geçiş yapabilmeleri de ECTS sayesinde mümkün olabilmektedir. Yükseköğretim kurumları bu tür geçişlerin yapılıp yapılmaması, diploma alma veya yatay geçiş koşullarının belirlenmesi yetkisi yanında misafir öğrencilerin akademik başarısı ile ilgili tüm konularda karar verme yetkisine de sahiptir. Kurumlar, mevcut ders yapılarında ve değerlendirme yöntemlerinde herhangi bir değişiklik yapmaksızın, kendi öğrencileri tarafından alınan derslerin ve sınavların tümünü misafir öğrenciler için de uygulamaktadır¹⁵ Diğer taraftan yükseköğretim diplomalarına ek olarak **Diploma Eki (Diploma Supplement –DS)**, hazırlanmaktadır.

DS, öğrenimin içeriği düzeyi, kapsamı ve statüsü, tamamladığı programdaki başarısı ile ilgili olarak, öğrencinin takip edeceği eğitimlerle ilgili olarak öğreniminin uygunluğu konusunda bilgi vermek üzere planlanmıştır¹⁶. DS, öğrenim belgelerinin (diplomalar, dereceler, sertifikalar vb), akademik veya mesleki amaçlarla kullanıldığı durumlarda, detaylı bilgi vererek şeffaflığın artırılması için, yükseköğretim diplomasıyla birlikte verilen ve öğrencinin kişisel başarısı konusunda ilgili yükseköğretim kurumuna detaylı bilgi vermeyi amaçlayan belgedir.¹⁷

DS'nin uygulamadaki faydası, Avrupa'nın herhangi bir ülkesinde diplomanın kullanılması sırasında ilgili tarafa mezun olduğu programda yer alan eğitimin kapsamını göstermesi bakımından önemlidir ve standart bilgilerle birlikte öğrencinin diplomasının yanında ders dökümünü (transcript) de içermektedir.

5. Yoğun Programlar (*Intensive Programme -IP*)

Yoğun programlar çerçevesinde, başka türlü öğretilmesi düşünülmeyen veya çok sınırlı sayıdaki üniversitede öğretilen uzmanlık alanında, çokuluslu ve verimli eğitimi teşvik etmek amacıyla, öğrencilere ve öğretim elemanlarına çokuluslu bir grupta birlikte çalışarak tek bir kurumda mevcut olmayan öğretme

¹⁵ *Ibid.*, s.10.

¹⁶ *Ibid.*, s.11.

¹⁷ <www.enic-naric.net>

şartları ve özel öğrenmeden faydalanmaları amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, akademik bir konuda *yeni bakış açısı kazandırma*, öğretim içeriği ve yeni program yaklaşımları konusunda görüş alışverişi ve uluslararası sınıf ortamında öğretme metodunu deneme imkânını içeren çalışmalar desteklenmektedir.

Yoğun programlar, değişik ülkelerden öğrenci ve öğretim elemanlarını herhangi bir konuda ve genelde diğer türlü öğretilmeyen özel konularda, sınırlı bir zaman dilimi içinde bir araya getirmesinin yanı sıra üniversitelerin ilgili alanlarda akademik olmayan uzmanları da davet etmeleri teşvik edilmektedir. Bu sayede farklı öğretim yaklaşımları uluslararası bir sınıf ortamında karşılaştırılmakta ve denenmektedir. Genellikle üzerine eğitim verilmeyen özel bir konuda; en az 3 katılımcı ülkeden; üniversitelerin işbirliği ile; öğrenci ve öğretim elemanlarının ders ortamında bir araya gelmesi şeklinde gerçekleşen bir uluslararası çalışma yapılabilmektedir.

Yoğun bir program bir defalığına veya birkaç yıl süre ile denenen bir faaliyeti içerebilir. Süre olarak *10 gün ile 3 ay* arasında çalışma süresince devam edebilir. Bir yoğun programın (IP) uygulanmasını -yurt dışından katılımcıların seyahat ve temel giderleri de dahil olmak üzere- 1-3 yıl (kesintisiz) süresince desteklenebilmektedir. Ödenekler katılımcı kurumlar ve kişi sayısı esas alınarak hesaplanmaktadır ve koordine eden kurum üzerinden verilmektedir.

6. Program Geliştirme (*Curriculum Development -CD*)

Program geliştirme çerçevesinde, farklı katılımcı ülkelerden en az 3 kurumun bir araya gelerek bir akademik program, bir modül veya bir yüksek lisans programı geliştirmek üzere bir araya gelmeleri desteklenmektedir. Program geliştirme, değişik ülkelerden üniversitelerin bilgi birikimi, tecrübesini ve uzmanlığını birleştirerek yükseköğretimde öğretim yöntemlerinin Avrupa boyutunu ve kalitenin artırılması amaçlamaktadır. CD projeleri tüm akademik alanlarda yapılabilmekte ve en fazla 3 yıl mali destek sağlanmakta;¹⁸ en azından üç farklı katılımcı ülkedeki üniversiteler tarafından herhangi bir alanda ortak olarak geliştirilmiş program odaklı üç değişik faaliyeti olan projeler desteklenmektedir. Bunlar:

- *Lisans ve lisansüstü seviyede ortak akademik programların geliştirilmesine yönelik projeler,*
- *Özel dil modülleri de dahil olmak üzere ortak Avrupa “modüllerini” nin geliştirilmesi amaçlı projeler,*
- *Geliştirilme safhasını tamamlayan müfredat projelerinin uygulanması ve yaygınlaştırılması amaçlı projelerdir.*

¹⁸ < http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/erasmus/activity_en.html#joint>

Program geliştirmeye ilişkin projelerin, katılımcı kurumlardan biri tarafından uluslararası akademik koordinasyonun sağlanması; sadece ortaklığın koordinasyonunu yapan kurumun müracaatı ile projelerin bir teklifinin sunulması gerekir. Program geliştirme projelerine sağlanan parasal destek en fazla üç yıl süre ve her katılımcı kurum için belirli bir miktar üzerinden dağıtılmaktadır.

AB Komisyonu, bu tür projelerde, AB yatırımının çok yönlü etkisini artırmak için doğrudan proje ile ilgili olan kurumların dışında bölgesel, ulusal ve Avrupa düzeyinde profesyonel dünya içinde işbirliğine, şirketleri ve mezun olanların iç imkânlarını artırmayı ilgilendiren program geliştirme faaliyetlerine özel önem vermekte; işbirliğinin/ortaklığın kabul edilebilir bir coğrafi dağılım içinde olmasına dikkat etmektedir.

7. Akademik Uzmanlık Ağları (*Thematic Network -TN*)

Akademik Uzmanlık Ağları ya da Tematik Alanlar (*Thematic Networks -TN*) çerçevesinde, yükseköğretimin temel alanlarında bilimsel ve kurumsal konuların stratejik yansımaları üzerinde çalışma amaçlıdır. TN, kaliteyi artırmayı ve verilen akademik disiplin veya çalışma alanında veya disiplinlerarası/çok disiplinli özelliği olan bir konu ile ilgili olması durumunda, herkesin ortak ilgi duyduğu diğer konularda “örneğin üniversite yönetimi, kalite güvencesi vs” üniversiteler, üniversite fakülteleri veya bölümleri arasındaki işbirliği vasıtası ile Avrupa boyutu tanımlamak ve geliştirmeyi amaçlamaktadır. TN, yükseköğretimi bölümleri ve diğer ortaklar (akademik organizasyonlar veya profesyonel kurumlar gibi) arasında işbirliği anlamına gelmektedir. Genellikle, Erasmus programlarında yer alan bütün ülkeler bir akademik uzmanlık ağlarında temsil edilmelidirler.

Bu tür işbirliği, akademik birliklerle, profesyonel kurumlarla, devlet veya özel sektördeki diğer sosyo-ekonomik değeri olan ortaklarla ve ilgisi olan yerlerde öğrenci organizasyonlarıyla ilgili olmak durumundadır. Akademik uzmanlık ağları içindeki işbirliğinin, ilgili alanda Avrupa’daki üniversitelerde uzun süren ve yaygın etki sağlayacak sonuca götürmesi beklenmektedir.

8. Yoğun Dil Hazırlama Kursları (*Intensive Language Preparation Course - ILPC*)

Yoğun dil hazırlama kursları (*Intensive Language Preparation Courses - ILPC*) çerçevesinde, değişimden yararlanacak öğrenci için akademik eğitim öncesi misafir olduğu üniversite tarafından düzenlenen yabancı dil kursudur. ILPC için mali destek, kursu düzenleyen ülkenin Ulusal Ajansı tarafından sağlanmaktadır. Kurs süresi ihtiyaçlara bağlı olarak 3 ile 8 hafta arasında değişmektedir.

ILPC, iki seviyede sunulmaktadır. Birinci seviyede, dil öğrenmeye yeni başlayanlar; ikinci seviyede ise dil becerisi orta seviyede olanlar içindir.

ILPC'ler misafir gidilecek üniversitede, akademik yıl başlamadan önce yaz döneminde gerçekleşmektedir. Kurs süreleri, ülkeden ülkeye ve öğrencinin dil becerisine göre değişebilmekle birlikte, normal olarak, üç haftadan sekiz haftaya kadar olabilmektedir.

Katılımcı öğrenciler misafir oldukları ülkede okul ücreti ödemek zorunda değildir. Bununla birlikte Ulusal Ajans ve/veya kendi kurumu kurs süresince ek bir maddi destek sağlayabilir; program sonucunda öğrenciden, kurs ve kursun akademik çalışmalarına etkisininin değerlendirmesi istenebilir.

E) Programa Katılım Şartları

Erasmus programına katılabilmenin zorunlu koşulu üniversiteler ve diğer yükseköğretim kurumları tarafından hazırlanan ve AB Komisyonunun onayına sunulması gereken Erasmus Üniversite Beyannamesi (Erasmus University Charter-EUC)'nin kabul edilmesidir¹⁹.

Üniversitelerin EUC başvurularının onaylanmasında, Erasmus faaliyetlerini yürütebilmek için altyapılarını (uluslararası ofis oluşturulması, uluslararası anlaşma zemini ve çeşitli Avrupa üniversiteleriyle işbirliği zeminin hazırlanmış olması gibi), hazır hale getirmek için gerekli adımların atılmış olması AB Komisyonu tarafından değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, EUC alabilmek için mutlaka öğrenci/öğretim elemanı değişimi veya bir çok uluslararası projeye katılmış olmak gibi uygulamaya alt yapı oluşturacak tecrübeler önem taşımaktadır.

Erasmus Üniversite Beyannamesi (Erasmus University Charter -EUC), yükseköğretim kurumlarının Erasmus programına katılabilmeleri için hazırlamak zorunda oldukları, AB Komisyonu'nun ifadesiyle, Erasmus programına "giriş bileti"²⁰dir. Bu çerçeve EUC, Ulusal Ajans merkezli faaliyetler için Ulusal Ajansa, AB Komisyonu merkezli faaliyetler için AB Komisyonu'na başvuru imkanı sağlamaktadır. EUC, Erasmus programın söz konusu dönemin sonuna kadar geçerli olmaktadır. Yeni bir dönemde Erasmus programına katılım için yeniden EUC başvurusu yapılması zorunludur. EUC başvuruları AB Komisyonu'na, aslı gönderilmek şartı ile online yapılmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının, EUC başvurularını zamanında yapmaları gerekmektedir. EUC'un içeriğinde, başvuran üniversite ile ilgili bilgi olarak üniversitenin Avrupa Politikası Beyanı (European Policy Statement -EPS), karşılıklı değişimin organizasyonuna ilişkin temel bilgiler yer almaktadır. Erasmus Üniversite Beyannamesi'ne onay alabilmek için öncelikle, ilgili üniversitenin Avrupa politikası açıklanmasının sağlıklı bilgilere dayanması gerekmektedir.

¹⁹ Erasmus University Charter

(EUC) <http://www3.socleoyouth.be/stats/en/overview/euc_bulletin.htm>

²⁰ AB Komisyonu Teknik Destek Ofisi (Technical Assistance Office -TAO)· <<http://www.socleoyouth.be>>

Avrupa Politikası Beyanı (*European Policy Statement -EPS*), üniversitelerin Avrupa'da işbirliği için kısa ve orta dönem stratejisini göstermektedir. EPS'de *Kurumsal Sözleşme* belirtilenlerin yanı sıra üniversitenin katılmayı planladıkları Socrates'in diğer alt programları²¹ ve AB mesleki eğitim programı Leonardo da Vinci, AB bilim ve araştırma programı 6. Çerçeve, dış ilişkiler, kültür, spor ve medya alanlarındaki araştırma ve programlarını da içermektedir. Diğer taraftan, EPS'de, üniversitenin engellilerin entegrasyonu, fırsat eşitliği, ırkçılığa karşı önlemler, sosyo-ekonomik uyum sağlamak gibi konulardaki politikaları da belirtilmektedir. AB Komisyonu, Beyanname'de verilen kurumsal bilgileri ilgili üniversitenin rektörlük onayını taşıdığı için doğru kabul etmektedir. Söz konusu bilgilerdeki herhangi bir yanlışlık veya yanıtma amaçlı herhangi bir bilgi, işbirliği kurduğu üniversiteler ve Komisyon nedeinde itibarını zedelemektedir. EUC'ta yer alan taahhütler, yerine getirilmediğinde EUC iptal edilmektedir. Bu da daha sonra yapmayı düşündüğü işbirliği zemini ortadan kalkması anlamını taşımaktadır.

F) Programın Kurumsal Yapılanması

Socrates programı içinde yer alan Erasmus programı, AB Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Müdürlüğü'nün²² sorumluluğu altında Socrates Komitesi, Teknik Destek Ofisi ve Ulusal Ajanslar vasıtasıyla yürütülmektedir.

Socrates Komitesi, her üye ülkeden bir temsilci ve Avrupa Ekonomik Alanı ve aday ülkelerden birer gözlemciden oluşmakta ve iletişim çerçevesinden sorumludur. Oturum başkanlığını Komisyon üstlenmiştir.

*Teknik Destek Ofisi*²³ (*Thecnical Assistance Office -TAO*), programın teknik idaresi ile ilgili destek sağlamaktadır. TAO, ayrıca, EUC başvurularının yapıldığı yerdir.

*Ulusal Ajanslar*²⁴ önerilen projelerin seçimini yapmaktadır. Öğrenci ödeneklerinin tahsisi ve denetlenmesinden sorumludur.

Diğer taraftan, programa katılan üniversitelerde programın faaliyetlerinin organizasyonu organizasyonunu ve yürütülmesinden SOCRATES/Erasmus Ofisleri sorumludur.

G) Erasmus Faaliyetleri İçin Başvurular

Erasmus programı çerçevesinde yer alan faaliyetler için başvurular, AB Komisyonu'na ve Ulusal Ajansa olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. Yoğun Programlar (*Intensive Programme -IP*) Program Geliştirme (*Curriculum*

²¹ Comenius, Grundtvig, Minerva, Lingua, Observation and Innovation, Joint Actions, Accompanying Measures

²² <<http://europa.eu.int/comm/education/>>

²³ <<http://socleyouth.be>>

²⁴ <<http://www.ua.gov.tr>>

Development - C D) Akademik Uzmanlık Ağları (*Thematic Network - T N*) başvuruları *AB Komisyonu'na* yapılmaktadır. Öğrenci Değişimi (*Student Mobility - SM*) Öğretim Elemanı Değişimi (*Teaching Staff Mobility - TM*) Değişimin Organizasyonu (*Organisation of Mobility - OM*) başvuruları ise *Ulusal Ajans'a* yapılmaktadır.

AB Komisyonu'na yapılan başvurular, Komisyon'un ilgili faaliyet alanında yaptığı, teklif çağrılarını (Call for proposal) takibeden süreçte son başvuru tarihi dikkate alınarak; Ulusal Ajans'a yapılan başvurular ise ilgili akademik dönem öncesinde ve Ulusal Ajansın vereceği tarihler dikkate alınarak yapılmaktadır.

II. TÜRKİYE'NİN ERASMUS PROGRAMINA KATILIMI

A) Hazırlık Çalışmaları ve Pilot Uygulamalar

Türkiye, 1999 AB Helsinki Zirvesi'nin ardından, AB'ye aday ülke olarak, siyasi ve ekonomik alanlar başta olmak üzere müktesebat uyumuna ilişkin belirgin adımların atıldığı AB uyum sürecine girmiştir. Adaylık statüsüyle birlikte Türkiye, AB programlarından yararlanma hakkı elde etmiştir²⁵. Haziran 2002 tarihinden itibaren Türkiye'nin AB genel eğitim programı Socrates'e, mesleki eğitim programı Leonardo da Vinci'ye ve gençlik programı Youth'a katılım çerçevesinde hazırlık tedbirleri ve pilot uygulamalara ilişkin anlaşmalar Devlet Planlama teşkilatı (DPT) ve AB Komisyonu yetkilileri tarafından imzalanarak, 27 Aralık 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

AB eğitim ve gençlik programlarından yararlanmak üzere, öncelikle AB Eğitim ve Gençlik Programlarının Türkiye'de başlatılması ve yürütülmesi amacıyla, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel Müdürlüğü bünyesinde, *Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Daire Başkanlığı (Ulusal Ajans)*²⁶ kurulmuştur. Türkiye Ulusal Ajans'ı ilk olarak Devlet Planlama teşkilatı bünyesinde kurulmuş olmasına rağmen yeni bir yasa ile mali özerk bir kurum olarak Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi (Ulusal Ajans) olarak yapılandırılmıştır²⁷.

Ulusal Ajans tarafından koordine edilen hazırlık faaliyetini çerçevesinde, Aralık 2003 tarihini de içine alan bir süreçte Erasmus Pilot uygulamalarında yer alacak 15 üniversitenin seçimi, her üniversiteden 3 bölümün belirlenmesi,

²⁵ 68/2000/EC

²⁶ 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, RG: Kanun No:4968/ Kabul Tarihi:31.07.2003/Sayı: 25191

²⁷ Avrupa Birliği Komisyonu kararı uyarınca, Avrupa Birliği üyesi ya da aday bir ülkede, Avrupa Birliği Eğitim Programlarının başlatılabilmesi için, Ulusal Ajans olarak adlandırılan bir teşkilatın kurulması gerekmektedir. Ulusal Ajanslar, katılımcı ülkelerin, AB eğitim ve gençlik programlarından yararlanması kapsamında ülke içinde kurdukları ve ilgili taraflar ile işbirliği içinde programlardan yararlanma faaliyetlerini organize ve koordine eden uygulama birimidir.

ECTS çalışmaları başta olmak üzere Erasmus faaliyetlerinin başlatılması çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

DPT 2002 yılı sonunda Türkiye'deki tüm üniversite ve yükseköğretim kurumlarına birer form göndererek Erasmus pilot uygulamalarına katılacak üniversiteleri belirleme yoluna gitmiştir. Söz konusu form, üniversitelerin öğrenci ve öğretim elemanı sayıları, bölümleri, üniversitelerin AB ile ilgili mevcut çalışmaları ve işbirlikleri ile coğrafi dağılımlarına kadar pek çok soru yer almıştır. Bu formun öncelikli amacı, Erasmus pilot uygulamaları için seçilecek üniversitelerin, alt yapısının AB programlarına katılmaya uygun şartları taşıyıp taşımadığının tespitidir. Ulusal Ajans'ın söz konusu formları değerlendirmesi sonucu Mayıs 2003 tarihinde Çizelge 2'de yer alan 15 üniversite Erasmus Pilot Proje için seçilmiştir.

Çizelge 2'de yer alan Erasmus pilot proje uygulaması için seçilen üniversiteler, ECTS/DS Bölümleri ve Eşleştirilen Üniversiteler²⁸den Ocak 2004 tarihi itibarıyla 15 Türk üniversitesinden 135 öğrencinin AB ülkelerindeki üniversitelere gitmesi (üçer bölümden), 15 AB üniversitesinden ise 45 öğrencinin Türkiye'ye gelmesi planlanmıştır. Nitekim Türk üniversitelerinde 2003 öğretim yılında Erasmus pilot proje kapsamında öğrenci değişimi, hazırlık ziyaretleri, ECTS çalışmalarına başlanmıştır. Erasmus Pilot Proje uygulaması 2003 tarihinden 2004 sonuna kadar devam eden bir süreci kapsamaktadır.

Çizelge -2: Erasmus/ECTS Pilot Projeye Seçilen Üniversiteler, Birimleri ve Eşleştikleri AB Üniversiteleri

Üniversite	Birim	Eşleştirilen AB Üniversitesi
1. Bilkent Üniversitesi	(Fizik, İşletme, Uluslararası İlişkiler, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Turku Üniversitesi (Finlandiya)
2. Orta Doğu Teknik Üniversitesi	(Makine Mühendisliği, Uluslararası İlişkiler, Mimarlık, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Dublin Üniversitesi (İrlanda) ²⁹
3. Ankara Üniversitesi	(Veteriner Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Kimya Mühendisliği, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Bologna Üniversitesi (İtalya)
4. İstanbul Teknik Üniversitesi	(İşletme Mühendisliği, Mimarlık, Bilgisayar Mühendisliği, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Munih Teknik Üniversitesi (Almanya)
5. İstanbul Üniversitesi	(Tıp Fakültesi Cerrahpaşa, Hasan Ali Yucef Eğitim Fakültesi, Alman Dili Eğitimi, İşletme, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Humbolt Üniversitesi (Almanya)
6. Sabancı Üniversitesi	(Toplumsal ve Siyasal Bilimler, Kültürel Etutler, Mekatronik ve Bilgisayara Mühendisliği, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Aarhus Üniversitesi (Danimarka)

²⁸ DPT AB Eğitim ve Gençlik Dairesi Başkanlığı'nın 2003 yılında ilan ettiği Erasmus/ECTS pilot uygulamalarına katılacak üniversiteler ve bölümlerinin seçim sonuçlarından derlenmiştir <www.ua.gov.tr>

²⁹ Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTU) ilk olarak NewCastle Üniversitesi (İngiltere) ile eşleştirilmiş, ancak uygulama yapmadan değiştirilerek Dublin Üniversitesi ile eşleştirilmiştir

7.	Galatasaray Üniversitesi	(İktisat, Uluslararası İlişkiler, Hukuk, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Paris I Pantéon Sorbonne Üniversitesi (Fransa)
8.	Marmara Üniversitesi	(Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Kamu Yönetimi (Fransızca), İşletme (Almanca), Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Johannes Kepler Üniversitesi (Avusturya)
9.	Akdeniz Üniversitesi	(Kamu yönetimi, Temel Tıp Bilimleri, Makine Mühendisliği, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Hannover Tıp Yüksek Okulu (Almanya)
10.	Çukurova Üniversitesi	(Makine Mühendisliği, Gıda Mühendisliği, İktisat, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Linköping Üniversitesi (İsveç)
11.	Ege Üniversitesi	(İşletme, Dış Hekimliği, Kimya Mühendisliği, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Porto Üniversitesi (Portekiz)
12.	Dokuz Eylül Üniversitesi	(Fizik Tedavî ve Rehabilitasyon YO, Tıp Fakültesi, İşletme, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Maastricht Üniversitesi (Hollanda)
13.	Karadeniz Teknik Üniversitesi	(Makine Mühendisliği, Jeoloji Mühendisliği, Kimya, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Gent Üniversitesi (Belçika)
14.	Atatürk Üniversitesi	(Kimya, Fizik, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Aristoteles Üniversitesi (Yunanistan)
15.	Gaziantep Üniversitesi	(Makine Mühendisliği, Gıda Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Uluslararası Ofis/AB Ofisi)	Algarve Üniversitesi (Portekiz)

AB Erasmus programına katılım çerçevesinde gerçekleştirilen pilot uygulamalar için seçilen 15 üniversiteden 10'u uygulama boyutunda AB üniversitelerine öğrenci göndermiştir (Şubat 2004 itibariyle). Pilot uygulamalar çerçevesinde şu ana kadar (10 üniversiteden) Türkiye'den AB üniversitelerine giden öğrenci sayısı 107; Türkiye'ye gelen öğrenci sayısı ise 14 olmuştur. 2004 yılı içinde AB üniversitelerine (5 üniversiteden) 30 öğrencinin gitmesi ve 12 öğrencinin ise Türkiye'ye gelmesi beklenmektedir.

B) Programa Tam Katılım

2004 yılı, Türkiye'nin AB programlarına tam katılım sürecinin başlangıç yılıdır. Bu anlamda 2004 yılına kadar sürdürülen yasal düzenlemelerin uygulamaya aktarılacağı, teorinin pratiğe dönüşeceği bir döneme girilmiştir. Erasmus programına tam katılım çerçevesinde, ilgili yükseköğretim kurumunun öncelikle EUC için AB Komisyonu'na başvuruda bulunması ve bu başvuruya olumlu cevap alması koşuluna dayalı olarak 1 Kasım 2003 itibariyle Türk yükseköğretim kurumları, ilk kez EUC başvurusunda bulunmuşlardır. Türkiye'deki 82 yükseköğretim kurumundan, 10 yükseköğretim kurumu dışında ³⁰, 72'si³¹ EUC başvurusu yapmıştır. EUC sonuçlarının açıklanması öncesinde

³⁰ Hava Harp Okulu, Çağ Üniversitesi, Kara Harp Okulu, Gulhane Askerî Tıp Akademisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi, Niğde Üniversitesi, Okan Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Ufuk Üniversitesi

³¹ Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Atılım Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Beykent

AB Komisyonu ile Türk Hükümeti arasında AB Eğitim ve Gençlik Programlarına tam katılımı resmileştiren *Mutabakat Zaptı*' imzalanmış³² Mutabakat Zaptı 8 Mayıs 2004 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanarak 1 Nisan 2004 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesi kabul edilmiş³³ yürürlüğe girmiştir. Mutabakat Zaptını takip eden süreçte, EUC alan yükseköğretim kurumları AB Komisyonu tarafından 17.05.2004 tarihinde, Çizelge 3'te yer alan 65³⁴ Türk yükseköğretim kurumu EUC almaya hak kazandığı açıklanmıştır³⁵.

Çizelge -3: Erasmus Üniversite Beyannamesi (Erasmus University Charter -EUC) Başvurusu Kabul Edilen Türk Yükseköğretim Kurumları³⁶

	Yükseköğretim Kurumu (Organisation)	Kurum Kodu (Inst-code)	Kurum Referans Kodu (Reference)
1	Kocaeli Üniversitesi	TR KOCAELI02	219929-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS EUC-1
2	Muğla Üniversitesi	TR MUGLA01	219953-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
3	Sakarya Üniversitesi	TR SAKARYA01	219962-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
4	Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	TR CANAKKA01	220030-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1

Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Doğu Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Fatih Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Gazı Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Gebze Teknoloji Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Halıç Üniversitesi, Harran Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Işık Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir Teknoloji Enstitüsü, Kadir Has Üniversitesi, Kahraman Maraş Sutçu İmam Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Koc Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Muğla Üniversitesi, Mustafa Kemal Üniversitesi, On dokuz Mayıs Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Osman Gazı Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Polis Akademisi, Sabancı Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Türkish Naval Academy, Uludağ Üniversitesi, Yasar Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Yuzuncu Yıl Üniversitesi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi,

³² Memorandum of Understanding (MoU) 15 04 2004, Brüksel, 1 Nisan 2004 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir

³³ DPT, <<http://www.ua.gov.tr>>15 04 2004 tarihli duyurusu

³⁴ <<http://www.ua.gov.tr>>

³⁵ Avrupa Komisyonunun İlanı

<http://www3.socleoyouth.be/static/en/erasmus/contrancts_reports.htm>

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi (Ulusal Ajans'ın İlanı

<<http://www.ua.gov.tr>>

³⁶ Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi'nin (Ulusal Ajans) Duyurusu, 17 05 2004 <http://www.ua.gov.tr/portal/page?_pageid=218,36022&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_cotno=10>

AB Komisyonu'nun İlanı <http://europa.eu.int/comm/education/index_en.html>

5	Istanbul Kultur Üniversitesi	TR ISTANBU19	220038-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
6	Maltepe Üniversitesi	TR ISTANBU18	220066-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
7	Anadolu Üniversitesi	TR ESKISEH01	220126-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
8	Akdeniz Üniversitesi	TR ANTALYA01	220189-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
9	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	TR SAMSUN01	220260-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
10	Yasar Üniversitesi	TR IZMIR05	220363-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
11	İnönü Üniversitesi	TR MALATYA01	220466-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
12	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	TR ANKARA04	220496-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
13	Istanbul Teknik Üniversitesi	TR ISTANBU04	220510-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
14	Fırat Üniversitesi	TR ELAZIG01	220518-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
15	Afyon Kocatepe Üniversitesi	TR AFYON01	220522-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
16	Süleyman Demirel Üniversitesi	TR ISPARTA01	220540-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
17	Selçuk Üniversitesi	TR KONYA01	220554-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
18	Trakya Üniversitesi	TR EDİRNE01	220634-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
19	Doğuş Üniversitesi	TR ISTANBU12	220681-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
20	Cumhuriyet Üniversitesi	TR SIVAS01	220713-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
21	Dokuz Eylül Üniversitesi	TR IZMIR01	220715-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
22	Çankaya Üniversitesi	TR ANKARA08	220724-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
23	İzmir İleri teknoloji Enstitüsü	TR IZMIR03	220729-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
24	Gebze İleri teknoloji Enstitüsü	TR KOCAELI01	220801-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
25	Uludağ Üniversitesi	TR BURSA01	220820-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
26	Kadir Has Üniversitesi	TR ISTANBU16	220824-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
27	Bilkent Üniversitesi	TR ANKARA07	220844-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
28	Yeditepe Üniversitesi	TR ISTANBU21	220854-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
29	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	TR ZONGULDO1	220856-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
30	Sabancı Üniversitesi	TR ISTANBU20	220939-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
31	Mersin Üniversitesi	TR MERSIN01	220970-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
32	İzmir Ekonomi Üniversitesi	TR IZMIR04	220981-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
33	Başkent Üniversitesi	TR ANKARA06	221037-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
34	Atılım Üniversitesi	TR ANKARA05	221051-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
35	Deniz Harp Okulu	TR ISTANBU23	221053-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
36	Karadeniz Teknik Üniversitesi	TR TRABZON01	221082-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1

37	Boğaziçi Üniversitesi	TR ISTANBU01	221206-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
38	Gazi Üniversitesi	TR ANKARA02	221208-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
39	Adnan Menderes Üniversitesi	TR AYDIN01	221252-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
40	Erciyes Üniversitesi	TR KAYSERİ01	221354-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
41	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	TR BOLU01	221362-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
42	Çukurova Üniversitesi	TR ADANA01	221382-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
43	Ege Üniversitesi	TR IZMİR02	221398-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
44	Gaziantep Üniversitesi	TR GAZİANT01	221468-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
45	Harran Üniversitesi	TR SANLIUR01	221484-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
46	Hacettepe Üniversitesi	TR ANKARA03	221495-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
47	Panukkale Üniversitesi	TR DENİZLİ01	221519-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
48	Kırıkkale Üniversitesi	TR KIRIKKA01	221636-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
49	Marmara Üniversitesi	TR ISTANBU05	221719-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
50	Dicle Üniversitesi	TR DIYARBA01	221767-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
51	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	TR KAHRAMA01	221773-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
52	Galatasaray Üniversitesi	TR ISTANBU02	221789-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
53	İstanbul Üniversitesi	TR ISTANBU03	221793-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
54	Beykent Üniversitesi	TR ISTANBU09	221821-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
55	Bahçeşehir Üniversitesi	TR ISTANBU08	221853-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
56	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	TR ISTANBU06	221859-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
57	Fatih Üniversitesi	TR ISTANBU13	221925-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
58	Ankara Üniversitesi	TR ANKARA01	222193-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
59	İstanbul Bilgi Üniversitesi	TR ISTANBU11	222195-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
60	Mustafa Kemal Üniversitesi	TR HATA Y01	222219-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
61	Yıldız Teknik Üniversitesi	TR ISTANBU07	222221-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
62	Haliç Üniversitesi	TR ISTANBU15	222694-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
63	Koç Üniversitesi	TR ISTANBU17	222696-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
64	Balıkesir Üniversitesi	TR BALIKES01	222718-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1
65	Polis Akademisi	TR ANKARA13	222728-IC-1-2003-1-TR-ERASMUS-EUC-1

Mutabakat Zaptı ve EUC'un açıklanmasıyla birlikte Türkiye'nin Erasmus programına katılımı resmi statü kazanmıştır. Program 2004-2005 yılından itibaren tam katılım çerçevesinde sürdürülecektir. Bu çerçevede, Erasmus programına katılmaya hak kazanan Türk yükseköğretim kurumları, yukarıdaki

bölgelerde anlatıldığı gibi, Erasmus programı faaliyetlerine başvurularını, AB Komisyonu'na ve Ulusal Ajansa olmak üzere iki şekilde yapacaklardır Yoğun Programlar (*Intensive Programme - IP*) Program Geliştirme (*Curriculum Development - C D*) Akademik Uzmanlık Ağları (*Thematic Network - T N*) başvuruları AB Komisyonu'na, Öğrenci Değişimi (*Student Mobility - SM*) Öğretim Elemanı Değişimi (*Teaching Staff Mobility - T M*) Değişimin Organizasyonu (*Organisation of Mobility - OM*) başvurularını ise Ulusal Ajans'a yapacaklardır Bu çerçevede Erasmus programı, Türk yükseköğretim kurumları, Ulusal Ajans ve Avrupa Komisyonu ile koordinasyon ve işbirliği içinde uygulamaya devam edecektir Diğer taraftan, 2004 itibarıyla Erasmus programına katılmayan üniversiteler, 1 Kasım 2004 tarihinde AB Komisyonuna yapacakları EUC başvurusu neticesinde devam eden süreçte programdan yararlanabileceklerdir

SONUÇ

Türkiye'nin AB'ye ve dünyaya açılan kapısı olarak, yükseköğretim alanında gerçekleştirilen düzenlemeler, Türk yükseköğretimi için olduğu kadar Türkiye'nin AB'ye üyelik süreci için de son derece önemli kaldıraç kuvveti konuma sahiptir

Avrupa yükseköğretim alanında kalitenin tesisi için 1999 tarihinde başlatılan *Bologna Süreci'nin* ve alınan kararların hayata geçirilmesinde etkili araçlardan biri olan Erasmus, sadece Avrupa yükseköğretim alanına uyumu değil, üniversitelerdeki eğitim-öğretim, bilimsel çalışmalarda kalite ve standartların tesisi için de önemlidir Nitekim Erasmus programı, Türk yükseköğretiminde kalite ve standartların tesisinde etkili rol alması yanında Türk yükseköğretiminin Avrupa yükseköğretim alanına uyumunda bir fırsat olarak değerlendirilmelidir Erasmus programı, program amaçları doğrultusunda taraflara/yararlanıcılara dolaşım, işbirliği, kaliteyle birlikte farklı katma değeri olan kazanımları da beraberinde taşımaktadır

Türkiye'nin 2004 tarihi itibarıyla tam katılım içinde yer aldığı Erasmus programına katılımı ve uygulamada ulaşılabilecek başarı, 2004 – 2008 tarihleri arasında uygulamaya konan yükseköğretim alanında AB'nin yeni programı Mundus'a katılımı ve onumuzdeki süreçte Türkiye'nin AB programlarına katılımı ve başarısı konusunda da referans oluşturacaktır

